

Ελεγκτικού Συμβουλίου: 1261/2002 (τμ. II)

Πηγή: Ε.Δ.Κ.Α ΜΕ/03 σελ. 844

Παθόντες εξαιτίας της υπηρεσίας. Προϋποθέσεις καταβολής σύνταξης κατά μεταβίβαση. Για να γεννηθεί δικαίωμα σύνταξης υπέρ της οικογένειας υπαλλήλου, ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε από τραύμα ή νόσημα προερχόμενο εξαιτίας της υπηρεσίας, απαιτείται να υπάρχει μεταξύ της υπηρεσίας και του παθήματος άμεσος αιτιώδης σύνδεσμος, σχέση δηλαδή πρόσφορης αιτίας και αποτελέσματος και μάλιστα κατά τρόπο πρόδηλο και αναμφισβήτητο. Για την εξακρίβωση των περιστάσεων του παθήματος, της σχέσης αυτού με την υπηρεσία, του χρόνου εκδήλωσης και των συνεπειών του διενεργούνται κατ' αρχάς ανακρίσεις από δικαστή και στη συνέχεια αποφαινεται η αρμόδια Επιτροπή Απαλλαγών για το είδος και τις συνέπειες του παθήματος, αν αυτό προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας ή όχι, για το χρόνο εκδήλωσής του και το βαθμό ανικανότητας του παθόντος. Για τα θέματα αυτά αποφαινεται τελικά η Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή. Η γνωμάτευση αυτής σε περίπτωση ανικανότητας ή θανάτου του υπαλλήλου που οφείλεται σε νόσο είναι υποχρεωτική για το Ελ. Συν. Αν είναι ομόφωνη και πλήρως αιτιολογημένη. Τούτο δεν είναι αντίθετο στο άρθρο 20 παρ. 1 και 2 του Συντ/τος, καθόσον πρόκειται για κρίση καθαρώς τεχνικής (ιατρικής φύσης). Ο δικαστικός έλεγχος επ' αυτής περιορίζεται στον έλεγχο της επάρκειας και της ειδικότητας της αιτιολογίας. Η γνωμάτευση αυτή θεωρείται ότι είναι πλήρως αιτιολογημένη όταν: α) μνημονεύονται σ' αυτή τα στοιχεία που πρέπει κατά νόμο να τίθενται στην κρίση της για εκτίμηση του πραγματικού μέρους και τον προσδιορισμό των διαγνωστικών στοιχείων, βάσει των οποίων εκφέρει ανέλεγκτα την επιστημονική γνώμη της για τη σχέση παθήματος προς την υπηρεσία και β) παρατίθενται οι σκέψεις, που δικαιολογούν την κρίση αυτή, χωρίς να απαιτείται και αναλυτικότερη έκθεση των επιστημονικών επιχειρημάτων που συνηγορούν υπέρ της θετικής ή αρνητικής γνωμάτευσης.

Πρόεδρος: Βασ. Χασαπογιάννης.

Εισηγητής: Γεώργιος Βοΐλης.

Δικηγόροι: Γ. Ρώμας, Ν. Καραγιώργης.

1) Επειδή, με την κρινόμενη, από 18.12.2000, έφεση οι εκκαλούντες, χήρα, άγαμη θυγατέρα και ανήλικο τέκνο νομίμως εκπροσωπούμενο από τη μητέρα του, αντίστοιχα, του αποβιώσαντος στην υπηρεσία Σ.Κ., πρώην γιατρού διευθυντή του Ε.Σ.Υ., ζητούν την ακύρωση της 11759/2000 πράξης της 43ης Δ/σης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία απορρίφθηκε αίτησή τους για κανονισμό σ' αυτούς σύνταξης κατά τις περί παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα. Η έφεση αυτή, για την οποία καταβλήθηκαν τα νόμιμα τέλη χαρτοσήμου και το παράβολο, έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα και κατά τα λοιπά νομότυπα. Επομένως είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

2) Επειδή, στον Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (Π.Δ. 166/00) ορίζονται τα ακόλουθα: Στην παρ. 1 του άρθρου 1 ότι: «ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο α) ... β) ..., στ) Αν απομακρυνθεί οπωσδήποτε από την υπηρεσία γιατί έγινε σωματικά ή διανοητικά ανίκανος από τραύμα ή νόσημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας ...», στην παρ. 1 του άρθρου 5 ότι: «Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν: α) Η χήρα του υπαλλήλου ... που πέθανε στην υπηρεσία με τους όρους της περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 1 ...β) τα παιδιά του υπαλλήλου που πέθανε έχοντας τις παραπάνω προϋποθέσεις ...αν τα μεν κορίτσια είναι άγαμα, τα δε αγόρια μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου εφόσον είναι άγαμα ...» και στην παρ. 11 του άρθρου 23 ότι: «Σε περίπτωση ανικανότητας που οφείλεται σε νόσο η γνωμάτευση της Α.Σ.Υ. Επιτροπής είναι υποχρεωτική για τα όργανα που αποφασίζουν ή δικαιοδοτούν αν είναι ομόφωνη».

Από τις ανωτέρω διατάξεις σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις του άρθρου 23 του Σ.Κ. προκύπτει ότι για να γεννηθεί δικαίωμα σύνταξης υπέρ της οικογένειας υπαλλήλου, ο θάνατος του οποίου προκλήθηκε από τραύμα ή νόσημα προερχόμενο εξαιτίας της υπηρεσίας, απαιτείται να υπάρχει μεταξύ της υπηρεσίας και του παθήματος άμεσος αιτιώδης σύνδεσμος, σχέση δηλαδή πρόσφορης αιτίας και αποτελέσματος και μάλιστα κατά τρόπο πρόδηλο και αναμφισβήτητο. Για την εξακρίβωση των περιστάσεων του παθήματος, της σχέσης αυτού με την υπηρεσία και του χρόνου εκδήλωσης των συνεπειών του διενεργούνται κατ' αρχήν ανακρίσεις από δικαστή, που ορίζεται από τον Πρόεδρο Πρωτοδικών του τόπου όπου έπαθε ο υπάλληλος. Στη συνέχεια αποφαινεται η κατά τόπο αρμόδια Επιτροπή Απαλλαγών, με πλήρη και επαρκώς αιτιολογημένη γνωμάτευσή της, για το είδος και τις συνέπειες του παθήματος, αν αυτό προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας ή όχι, για το χρόνο εκδήλωσής του και για το βαθμό ανικανότητας του παθόντος. Για τα θέματα αυτά αποφαινεται τελικά η Ανωτάτη Στρατού Υγειονομική Επιτροπή (Α.Σ.Υ.Ε.), η οποία, αφού λάβει υπόψη όλα τα στοιχεία του φακέλου και εξετάσει τον παθόντα, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο και δυνατό, διατυπώνει κατά την ανέλεγκτη επιστημονική της κρίση τη σχετική γνωμάτευσή της με πλήρη και σαφή αιτιολογία. Η γνωμάτευση αυτή σε περίπτωση ανικανότητας ή θανάτου του υπαλλήλου που οφείλεται σε νόσο είναι υποχρεωτική για το Ελεγκτικό Συνέδριο, αν είναι ομόφωνη και περιέχει πλήρη αιτιολογία, πράγμα που σημαίνει ότι η κρίση για την ύπαρξη ή μη άμεσου αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της υπηρεσίας και του παθήματος έχει ανατεθεί αποκλειστικώς στην Α.Σ.Υ.Ε., χωρίς τούτο να αντίκειται στο άρθρο 20 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος περί παροχής έννομης προστασίας και προηγούμενης ακρόασης ή σε άλλη συνταγματική ή υπερνομοθετικής ισχύος διάταξη, καθόσον πρόκειται για καθαρώς τεχνικής (ιατρικής) φύσεως κρίσεις, η ορθότητα των οποίων δεν μπορεί να ελεγχθεί από τους δικαστές, οι οποίοι δεν διαθέτουν εξ αντικειμένου τις απαιτούμενες ειδικές (ιατρικές) επιστημονικές γνώσεις και οι οποίοι περιορίζονται, ως εκ τούτου, μόνο στον έλεγχο της επάρκειας και ειδικότητας της αιτιολογίας των κρίσεων αυτών του αρμόδιου οργάνου (Α.Σ.Υ.Ε.) ενόψει του συνόλου των στοιχείων του φακέλου και των ισχυρισμών του ενδιαφερομένου, θεωρείται δε πλήρως αιτιολογημένη η γνωμάτευση της ως άνω Επιτροπής όταν: α) μνημονεύονται σ' αυτήν τα στοιχεία, που πρέπει κατά νόμο να τίθενται στην κρίση της για την εκτίμηση του πραγματικού μέρους και τον προσδιορισμό των διαγνωστικών στοιχείων, βάσει των οποίων εκφέρει ανέλεγκτα την επιστημονική γνώμη της για τη σχέση του παθήματος προς την υπηρεσία και β) παρατίθενται οι σκέψεις που δικαιολογούν την κρίση αυτή, χωρίς να απαιτείται και αναλυτικότερη έκθεση των επιστημονικών επιχειρημάτων, που συνηγορούν υπέρ της θετικής ή αρνητικής γνωμάτευσής της (αποφ. 1509/96, 1031/95, 242/92 Ολομ. Ελ.Συν.).

3. Επειδή στην προκειμένη περίπτωση από όλα τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο σύζυγος και πατέρας των εκκαλούντων Σ. Κ. διορίστηκε στις 11.9.86 σε θέση κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. ως ΕΒ. β. Παθολογικής κλινικής στο Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Β. «Α.» και την 1.2.88 διορίστηκε σε θέση κλάδου γιατρών Ε.Σ.Υ. ως Δ/ντής Παθολόγος στο Κέντρο Υγείας Β, -Νοσ/μείο Β. Στις 20.6.97 ο ανωτέρω υπέστη εγκεφαλική αιμορραγία, διακομίστηκε αρχικά στο Γ.Ν.Ν. Βόλου και στη συνέχεια στη νευροχειρουργική κλινική του Περ. Γεν. Νοσοκομείου Αθηνών, όπου παρέμεινε μέχρι τις 24.6.97, οπότε και μεταφέρθηκε στη μονάδα εντατικής θεραπείας του Νοσοκομείου σε ημικωματώδη κατάσταση λόγω αριστεράς ημιπληγίας, όπου υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση. Πλην όμως δεν ανέληψε και παρέμεινε σε κατάσταση άγρυπνου κόματος μέχρι τις 27.3.98, οπότε και απεβίωσε. Στη συνέχεια με τη 19189/98 πράξη της 43ης Δ/σης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους κανονίστηκε στους εκκαλούντες, σύζυγο και τέκνα του θανόντος, η αναφερόμενη σ' αυτή σύνταξη βάσει της από έτη 19-06-01 συνολικής συντάξιμης υπηρεσίας του. Ακολούθως οι εκκαλούντες, με την από 20.1.99 αίτησή τους, ζήτησαν τον κανονισμό σύνταξης σ' αυτούς κατά τις διατάξεις περί παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας. Μετά την τήρηση της από το άρθρο 23 του Π.Δ. 1041/79 (ήδη Π.Δ. 166/00) προβλεπόμενης διαδικασίας διενεργήθηκε ένορκη ανάκριση από ορισθέντα προς τούτο Πρωτοδική Βόλου, σύμφωνα δε με το από 30.3.00 πόρισμα αυτού «ο ανωτέρω θανών Σ.Κ. του Ε., γιατρός του Ε.Σ.Υ. με βαθμό του Διευθυντή Παθολογίας, θανατώθηκε ενώ εκτελούσε τα καθήκοντα της

υπηρεσίας όχι όμως εξαιτίας αυτής». Η Επιτροπή Απαλλαγών 1ης Στρατιάς, στην οποία παραπέμφθηκε ο φάκελος, με την Φ.900/9/517/Σ.25/26.4.00 γνωμάτευσή της, αποφάνθηκε ότι «εκ της μελέτης της υποβληθείσας αλληλογραφίας που αφορά το θάνατο του Σ.Κ εργαζομένου στο Κ.Υ. Β., προκύπτει ότι ο ανωτέρω απεβίωσε κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας αλλά όχι προδήλως ένεκα αυτής». Η Α.Σ.Υ.Ε., στην οποία διαβιβάστηκε ο φάκελος, μετά από μελέτη όλων των στοιχείων του φακέλου αποφάνθηκε με την 606/12.6.00 ομόφωνη γνωμάτευσή της ότι «ο θάνατος του Ιατρού Ε.Σ.Υ. Σ.Κ., επήλθε την 27.3.98 από εγκεφαλική αιμορραγία συνεπεία ρήξης ανευρύσματος που υπέστη στις 20.6.97, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στα προανακριτικά έγγραφα της αλληλογραφίας, ενώ αυτός ήταν σε υπηρεσία, δεν προήλθε όμως πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας, δοθέντος ότι η αιτιοπαθογένεια του ανευρύσματος εγκεφαλικής αρτηρίας είναι συγγενούς αιτιολογίας, ο δε χρόνος ρήξεώς του δεν δύναται να προβλεφθεί». Η γνωμάτευση αυτή της Α.Σ.Υ.Ε., που είναι ομόφωνη και περιέχει ειδική και επαρκή αιτιολογία ως προς τα αναγόμενα στην αποκλειστική της αρμοδιότητα ιατρικής φύσεως θέματα, όπως είναι η αιτία στην οποία οφείλεται ο θάνατος του συζύγου και πατέρα των εκκαλούντων, είναι σύμφωνα με τα ανωτέρω εκτιθέμενα υποχρεωτική για το Δικαστήριο. Οι ισχυρισμοί των εκκαλούντων ότι ο θάνατος του συζύγου και πατέρα αυτών οφείλεται σε δυσμενή υπηρεσιακή μεταχείριση που του επιφύλαξε η υπηρεσία του προβάλλονται απαραδέκτως προς έρευνα στο Δικαστήριο τούτο, καθόσον η σχετική αρμοδιότητα κρίσης του ζητήματος αυτού ανήκει στην Α.Σ.Υ.Ε., η οποία ασφαλώς συνεκτίμησε αυτούς τους ισχυρισμούς μαζί με τα λοιπά στοιχεία και κατέληξε στην ως άνω κρίση, χωρίς να θεωρήσει ως αποφασιστικούς παράγοντες στην επέλευση του θανάτου του ανωτέρω νόμιμες και επιβεβλημένες υπηρεσιακές ενέργειες αποσκοπούσες στην εύρυθμη λειτουργία μιας δημόσιας και μάλιστα ιατρικής υπηρεσίας (απόσπαση, κλήση σε απολογία λόγω μη έγκαιρης προσέλευσης στην υπηρεσία). Περαιτέρω το αίτημα των εκκαλούντων για διορισμό τεχνικού συμβούλου στην Α. Σ. Υ. Ε. κατά τη διαδικασία έκδοσης της γνωμάτευσή της κρίνεται αβάσιμο, καθόσον κάτι τέτοιο δεν βρίσκει έρεισμα σε κάποια διάταξη της κείμενης νομοθεσίας.

Συνεπώς, εφόσον ο θάνατος του συζύγου και πατέρα των εκκαλούντων δεν προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας, δεν γεννάται υπέρ αυτών δικαίωμα σε σύνταξη κατά τις διατάξεις περί παθόντων εξαιτίας της υπηρεσίας. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, που με την προσβαλλόμενη πράξη του δέχθηκε τα ίδια, δεν έσφαλε και η κρινόμενη έφεση, με την οποία υποστηρίζονται τα αντίθετα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη κατ' ουσίαν, παράλληλα δε πρέπει να διαταχθεί η κατάπτωση υπέρ του Δημοσίου του κατατεθέντος παραβόλου (άρθρο 61 παρ. 3 του Π.Δ. 1225/81).